

Lămurire

Textul de față rezultă din revizuirea scrierii noastre omonime, publicate la Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, din Iași, în anul 2000.

Lucrarea de atunci era expresia unei cercetări desfășurate timp de trei ani și plecase de la ideea de a întreprinde un studiu temeinic documentat, care să înțeleagă fenomenul hipercorectitudinii sub aspectele amorsării, funcționării și proliferării sale, în detaliu și global. Pe măsura observării atente a formelor și modalităților de manifestare a hipercorectitudinii, și concomitent cu acumularea de cunoștințe și de date, au ieșit la iveală amploarea și profunzimea chestiunii. De aceea am decis să nu întreprindem actul temerar de a cerceta și prezenta hipercorectitudinea la toate nivelele limbii la care apare (fonetico-fonologic, morfosintactic, lexical-semantic și chiar stilistico-retoric), alegînd aprofundarea acesteia la nivelul fundamental și cu referire exclusivă la palatalizarea labialelor și la velarizare. Studiul astfel dedicat și orientat a dezvăluit destule elemente de esență și de principiu ale hipercorectitudinii, multe avînd curs în alte compartimente ale limbii.

O etapă definitorie pentru întreaga cercetare a constituit-o accesul la biblioteca Universității din Konstanz, unde am consultat și studiat lucrări de fonetică, lingvistică diacronică, sociolingvistică, etnolingvistică și psiholingvistică, din zonele anglo-americană, romanică și germanică, la care altfel nu am fi avut acces. Ca urmare, teameiurile teoretice s-au îmbogățit, ceea ce a făcut ca materialul cules din bibliografia românească să poată fi cuprins și înțeles dintr-o perspectivă amplă și aprofundată.

Imediat după publicare am înțeles că textul necesita ameliorări sub mai multe aspecte – cu deosebire în ceea ce privește construcția și expresia –, bogăția de material și calitatea bibliografiei nefiind mereu valorificate conform potențialului lor intrinsec.

După aproape două decenii am considerat că am putea fi în măsură să reliefăm importanța temei, într-o modalitate mai transparentă. Creîndu-ne răgazul necesar, am elaborat ediția de față, una restructurată, recalibrată și acomodată la rezultatele constantelor reflecției asupra chestiunii. Este o formă amendată prin adăugiri, eliminări și reformulări, operate asupra unor secvențe de text. Principalul scop vizat a fost obținerea unei imagini corecte și mai fin perspectivată, exprimate prin intermediul unui text limpede și cuprinzător, coerent și bine argumentat. După cum o vădesc bibliografia și corpusul de material, ediția de față nu este adusă la zi, fapt care decurge din două motive.

Cunoscînd evoluția bibliografiei, am considerat că revizuirea astfel orientată ar fi adus un beneficiu cantitativ – implicînd formulări și nuanțări interpretative. Dar acesta ar fi fost mai degrabă colateral, dat fiind că preocupările ultimelor două decenii, cu directă privire la hipercorectitudine, au fost mai curînd tangențiale și sporadice. La rîndul său, materialul produs între timp ar fi putut îngroșa rîndul exemplilor, dar fără a-l reorîndui, modifica sau îmbogăți sub aspect tipologic.

În ceea ce ne privește, pe parcursul noii lecturi a textului am înțeles că, în esență, concepția lingvistică și principiile care ne călăuzesc și pe care punem mereu temei și cel mai mare preț au cunoscut nuanțări, nu modificări. Poate fi un semn al rămînerii în aceeași sferă trofică și al stagnării. Privind la bibliografia și la materialul ultimilor nouăsprezece ani, ar putea fi și semn al faptului că deși formele de manifestare ale anumitor realități pot cunoaște expresii variate, ce pot fi imaginate sau chiar gîndite interpretativ, în esența lor, acele realități și principiile în baza cărora funcționează rămîn identice cu sine. Ceea ce avem de făcut este doar să analizăm corect o realitate felurită nuanțată, spre a cuprinde și înțelege esența și principiile.

*

Pentru sprijinul de rară competență, cu generoasă constanță acordat, ne exprimăm aici gratitudinea față de colega și colaboratoarea noastră, doamna Adina Chirilă.

Alexandru Gafton